

Prošle je godine više od sto organizacija civilnog društva, predstavnika malih poduzetnika te raznih strukovnih agencija uputilo javni apel za zeleni oporavak. "Vlada ne samo da nije poslušala i usvojila naše prijedloge, nego je u potpunosti ignorirala javnost te još uvijek skriva cijeli dokument koji za dva tjedna treba biti poslan u Brisel. Ono što želimo vidjeti u planu je ulaganje u kolektivni imunitet i otpornost na buduće krize, a ne financiranje neodrživih praksi te starih modela i projekata", kazao je Luka Tomac iz Zelene akcije. Povodom informiranja Sabora o sažetku Plana oporavka, udruge Zelena akcija, Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR) i Centar za mirovne studije (CMS) održale su akciju kojom su još jednom ukazale na potpuni izostanak sudjelovanja javnosti u procesu izrade Nacionalnog plana oporavka i otpornosti. Ujedno su upozorile na sadržajne nedostatke ovog dokumenta koji će odrediti razvoj RH ne samo u narednih pet godina, već će značajno utjecati i na život generacija koje dolaze. "Nacionalni plan oporavka, dokument kojim RH dobiva mogućnost pristupa proračunu od 6.3 milijarde eura bespovratnih sredstava, je možda i jedina prilika za pravi zaokret u pravednije niskougljično društvo. No, iz objavljenog sažetka vidljivo je da nas ovakav Plan neće provesti kroz ovu krizu niti će nas učiniti otpornijima za buduće krize", izjavio je Luka Tomac iz Zelene akcije.

Miljenka Kuhar iz udruge DOOR je istaknula kako sažetak Plana ne pokazuje ni minimum ambicioznosti u pogledu mjera iz područja energetike te se iz njega ne može iščitati snaga da se reforme i mjere uistinu provedu. Najbolji primjer je da se kao očekivani rezultat u području reforme dekarbonizacija zgrada očekuje usvojeni program suzbijanja energetskog siromaštva, koji se Vlada obvezala donijeti do kraja 2019. pa potom do 2020. "Za 6,6 posto hrvatskih građana, koji prema podacima Državnog zavoda za statistiku (2019.) žive u kućanstvima koja si ne mogu priuštiti adekvatno grijanje u najhladnijim mjesecima, donošenje programa, koji ne prate jasne mjere pomoći, praćenja i prikupljanja podataka, neće donijeti ništa novo. Ali Vlada nije zaboravila samo na najsiromašnije građane koji si ne mogu priuštiti podmirivanje računa za troškove grijanja, već i građane koji bi proizvodnjom vlastite energije iz obnovljivih izvora željeli pridonijeti razvoju niskougljičnog društva", pojasnila je Kuhar. Nacionalni zakonodavni okvir i dalje ne omogućuje da se građani, primjerice, unutar višestambene zgrade, organiziraju u zajednice održive energije i time pridonose smanjenju vlastitih troškova, ali i emisija stakleničkih plinova.

Prema sažetku Plana se čini da Vlada s građanima i proizvodnjom energije iz sunčanih elektrana ne računa ozbiljno jer do 2026. godine predviđa priključenje svega 800 MW električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora. "Za državu koja se obvezala da će do 2030. godine najmanje 36,6 posto energije proizvoditi iz obnovljivih izvora energije, ovaj plan ne samo da nije ambiciozan, već njegova niska razina uključivanja građana i lokalnih

zajednica u sustav proizvodnje energije iz obnovljivih izvora ozbiljno zabrinjava. Hrvatskoj je potrebno više, a ne manje sunčanih elektrana u vlasništvu građana”, dodala je Kuhar. Nije potreban samo ekonomski, već i društveni oporavak, a otpornost treba biti utkana u dugoročnu viziju napretka ovoga društva. No, oporavak i otpornost ozbiljno su ugroženi nedostatkom koherentne vizije razvoja društva i njegovih pojedinih segmenata, ali i štetnim idejama koje bi mogle usporiti oporavak i ugroziti otpornost.

“Sažetkom Plana najavljuje se rasprodaja državne imovine, odnosno da će do 2023. biti objavljena prodaja barem 150 poduzeća za koje Vlada smatra da nisu od posebnog interesa. Rasprodaja i privatizacija nisu upravljanje. Dobro upravljanje u 21. stoljeću podrazumijeva participaciju građana te građanski nadzor nad trošenjem javnog novca i to želimo vidjeti u ovom Planu. Kako država koja rasprodaje svoju imovinu i loše njome upravlja te u nju ne investira može biti doista otporna na krize?”, komentirala je Sara Lalić iz Centra za mirovne studije. Dodaje i da iako je Vlada prepoznala potrebu za reformom obrazovanja i u Planu navela potrebu investiranja u infrastrukturu, čime bi se ostvario jedan od preduvjeta za uvođenje jednosmjenske i cjelodnevne nastave te ujednačavanje uvjeta i pristupa obrazovanju u Hrvatskoj, ali nažalost to nije dovoljno. Umjesto tradicije pojedinačnih parcijalnih intervencija u obrazovanje, za doista kvalitetno i svima dostupno obrazovanje Hrvatskoj su potrebni dugoročni, konkretni, međusobno usklađeni i koherentni zahvati u obrazovnom sustavu i šire, a ovakvim Planom propuštamo još jednu priliku da se to ostvari”, dodala je Lalić.

Iz sažetka se također mogu iščitati nejasni planovi za izmjene radnog zakonodavstva kojima se cilja na poticanje zapošljavanja na neodređeno, ali i navodi nejasne termine poput inovativnih oblika rada i fleksibilnosti tržišta rada, što je do sada bio sinonim za smanjenje opsega radničkih prava. Nevjerojatno je i da mirovinska reforma uključuje izmjene zakonodavstva kako bi se omogućio rad nakon navršene 65. godine života, unatoč tome što su građani ovakvu inicijativu već odbili 2019. godine.

S obzirom na ovakvu skandaloznu proceduru u kojoj ključni dionici i šira javnost nisu vidjeli cjeloviti dokument, a kamoli imali priliku sudjelovati u javnoj raspravi, udruge su ovim putem objavile nacrt cijelog Nacionalnog plana oporavka i otpornosti iz prosinca prošle godine koji su dobile od inozemnih izvora. “Možda je verzija koju posjedujemo u ovom trenutku zastarjela, no pozivamo Vladu da nas demantira novijom”, zaključio je Tomac.

Izvor: zelena-akcija.hr